

DRUGO JUGOSLOVENSKO SAVETOVANJE „STANDARDIZACIJA '76“

Održano je 28. i 29. oktobra u Opatiji u organizaciji Saveza inženjera i tehničara Hrvatske uz podršku i saradnju Privredne komore Jugoslavije, Privredne komore Hrvatske, Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta i Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad u Hrvatskoj (SIZ I).

Savetovanje je otvorio predsednik Saveza inženjera i tehničara Hrvatske drug V. Raduša, dipl. ing.

Pozdravni govor je održao drug I. Vakić, predsednik Privredne komore Jugoslavije.

Uvodni referat sa temom „Međunarodna standardizacija i mjesto Jugoslavije u međunarodnoj podeli rada“ podneo je direktor Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju drug. M. Krajnović, dipl. ecc.

U radu Savetovanja učestvovalo je oko 500 stručnjaka iz Jugoslavije i četiri ugledna gosta iz inostranstva – predstavnici međunarodnih organizacija za standardizaciju: G.O. Sturen, generalni sekretar ISO-a, G.C.J. Stanford, generalni sekretar IEC-a, G.G. Garel, predsednik organizacije IFAN (Međunarodna organizacija za primenu standarda) i G.K. Krieg, sekretar organizacije IFAN.

U vezi sa osnovnom temom „STANDARDIZACIJA – FAKTOR UNAPREĐENJA MEĐUNARODNE SARADNJE“ podneto je 32 referata.

Drugog dana Savetovanja održana je Osnivačka skupština Saveza društava za unapređenje standardizacije Jugoslavije. Sve značajnije mesto standardizacije u privredi i njen interdisciplinarni karakter nametnuli su potrebu osnivanja ovog Saveza društava u cilju razvijanja što bolje saradnje na

ovom planu kroz:

- razmenu iskustava
- koordinaciju rada
- i potrebu permanentnog obrazovanja na području standardizacije.

Osnivanjem Saveza društava za unapređenje standardizacije Jugoslavije, ostvario se uslov da se Jugoslavija učlani u organizaciju IFAN, koja ima iste ciljeve samo na međunarodnom planu.

Zaključci i preporuke Savetovanja doneti su u okviru dvanaest ključnih tačaka i to:

1. Usmeravanje međunarodne standardizacije
2. Međunarodna, regionalna i nacionalna standardizacija
3. Međunarodna standardizacija i zemlje u razvoju
4. Međunarodni i nacionalni sistemi atestiranja
5. Standardizacija i zaštita čovekove okoline
6. Međunarodna standardizacija i metrologija
7. Granski standardi
8. Međunarodna standardizacija i potrošači
9. Međunarodna i nacionalna koordinacija u standardizaciji
10. Međunarodna i nacionalna terminologija
11. Antropološka merjenja
12. Standardizacija '78. – iduće savetovanje sa moto temom „INTERNA STANDARDIZACIJA“ ili „INTERNA STANDARDIZACIJA – SAMOSTALNA AKTIVNOST I PODSISTEM JUGOSLOVENSKE STANDARDIZACIJE“ koji će, zbog izuzetne dužine, biti objavljeni u celosti u našem biltenu „STANDARDIZACIJA“, broj 11/12 1976. godine.

**INFORMACIJA O ZASEDANJU ISO/TC-27/SC-2 MEĐUNARODNI
PODKOMITET ZA „MRKI UGLJ I LIGNIT“**

Od 5. – 8. oktobra 1976. godine u Beogradu je održano trinaesto zasedanje međunarodnog podkomiteta ISO/TC-27/SC-2 „mrki uglj i lignit“.

Na zasedanju su razmatrani sledeći dokumenti:

- Izveštaj Sekretarijata o radu podkomiteta između dva zasedanja;
- Određivanje vlage u mrkom uglju i lignitu;
- Određivanje isparljivih materija u mrkom uglju i lignitu;
- Određivanje oblika sumpora u mrkom uglju i lignitu;
- Određivanje huminske kiseline;

- Određivanje gustine mrkog uglja i lignita;
  - Klasifikacija mrkog uglja i lignita za energetske potrebe.*
- U toku zasedanja REIK-a Kolubara je u svojstvu ljubaznog domaćina, primila u posetu sve učesnike i omogućila im stručnu posetu.

* U radu su učestvovali delegati iz Poljske, Kanade, Čehoslovačke, SR Nemačke, SSSR-a i Jugoslavije, predstavnici JZS, REIK „Kolubara“, „Kreka-Ba-novići“ i RI – Beograd.

ANOTACIJE PREDLOGA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA, PREDLOGA PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA, I PREDLOGA REVIZIJE STANDARDA

Većinu predloga koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su stručne komisije Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav, pored stručnjaka Zavoda, ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Predlog standarda iz oblasti plastičnih masa JUS G.E5.050 urađen je prema nacrtu predloga standarda koji je izradilo preduzeće „Jugovinil“ iz Splita.

Predloge standarda iz oblasti lak-žice izradio je sekretarijat odbora 55 JEK-a (Žice za namotaje): JUS N.C0.510, JUS N.C0.511 i JUS N.C7.113.

Predlog PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA ELEKTROENERGETSKA POSTROJENJA NISKO NAPONA U POLJOPRIVREDI izradila je stručna komisija Saveza mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara (SMEITJ) i predstavlja reviziju postojećeg istoimenog pravilnika koji je bio objavljen u „Službenom listu SFRJ“ br. 33/70.

Predloge nacrtu PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA GROMOBRANE izradila je komisija koju je obrazovao Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Jugoslavije, Beograd.

Nacrte predloga revizije standarda iz oblasti lepkova za drvo: JUS H.K2.021, JUS H.K2.023, JUS H.K8.020, JUS H.K8.022, JUS H.K8.023, JUS H.K8.024 usvojeni su na sastanku Stručne komisije za lepkove i drvo u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju.

Svi tekstovi predloga standarda, predloga Pravilnika o tehničkim normativima, i predloga revizije standarda umnoženi su i dostavljeni zainteresovanim organizacijama i institucijama da stave svoje primedbe. Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti predlozi se stavljaju na javnu diskusiju i svi zainteresovani se obaveštavaju da je — ROK ZA DOSTAVLJANJE PRIMEDBI 15. FEBRUAR 1977. GODINE. Zainteresovani koji nisu primili navedene predloge mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, sa zahtevom da im se isti dostave.

predloga standarda iz oblasti plastičnih masa:

JUS G.E5.050 Plastične mase. Profili za izradu roletni.
Uslovi kvaliteta i metode ispitivanja

predloga standarda iz oblasti lak-žice

JUS N.C0.510 Kalemovi za isporuku gole i izolovane žice.
Osnovne mere

JUS N.C0.511 Kalemovi za isporuku gole i izolovane žice.
Kalemovi od polistirola ili modifikovanog polistirola. Tehnički uslovi isporuke

JUS N.C7.113 Žica za namotaje. Okrugla bakarna lak-žica sa visokim mehaničkim osobinama. Tehnički uslovi isporuke

predloga standarda iz oblasti lepkova za drvo, revizija

JUS H.K2.021 Lepkovi za drvo. Polivinilacetat-disperzioni lepak

JUS H.K2.023 Lepkovi za drvo. Karbamidni lepak

JUS H.K8.020 Metode za ispitivanje lepkova za drvo.
Uzimanje uzoraka

JUS H.K8.022 Metode ispitivanja lepkova za drvo. Metode određivanja viskoznosti

JUS H.K8.023 Metode ispitivanja lepkova. Određivanje hemijskih karakteristika

JUS H.K8.024 Metode ispitivanja lepkova za drvo.
Određivanje smicajne čvrstoće

I S P R A V K E

U standardu JUS N.C5.020 — Elektroenergetika. Kablovi sa izolacijom od impregnisanog papira i metalnim plaštom, za napone do 60 kV, II izdanje, 1976. godine, treba ispraviti sledeće greške:

- na str. 6, tačka 4.015, prvi red, staviti „višežični“ umesto „višežilni“;
- na str. 7, tabela 6, u I. koloni, 6. red odozdo, staviti 300 umesto 200;
- na str. 8, tabela 7, u 3. koloni, 4. red odozgo, staviti 1,2 umesto 1,3;
- na str. 9, tabela 8, poslednja kolona, pod 1.2 i 2.2 tekst treba da glasi: „Prema tabeli 12, kolona 2“.

Mole se imaoći ovog standarda da u svojim primercima izvrše navedene ispravke.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

I S P R A V K E

U standardu JUS N.C5.025 — Elektroenergetika. Ispitivanje energetskih kablova sa izolacijom od impregnisanog papira i metalnim plaštom, za napone do 60 kV, II izdanje, 1976. godine, treba ispraviti sledeće greške:

- na str. 4, tabela 3, u natpisu 2. kolone staviti: „ispitni naponi“ umesto „ispitivani naponi“;
- na str. 5, tačka 5.1, u prvom stavu poslednja rečenica

treba da glasi: „U slučaju da rezultati ispitivanja nisu zadovoljili, ispitivanje se ponavlja na novim uzorcima, a rezultati ponovljenog ispitivanja ukoliko su zadovoljavajući, smatraju se merodavnim“.

Mole se imaoći ovog standarda da u svojim primercima izvrše navedene ispravke.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

Sastanak **STRUČNE KOMISIJE ZA ATESTIRANJE** Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju održaće se **15. NOVEMBRA 1976. GODINE** u 8 časova u Saveznom izvršnom veću, zapadno krilo, IV sprat, sala 401, sa sledećim dnevnim redom:

- Definitivan predlog standarda „Izrazi i definicije u sistemu atestiranja“.

Sastanak Stručne komisije za standardizaciju iz oblasti organizacije i metoda rada u OOUR-u Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, održaće se **17. novembra 1976. godine** u 8 časova u Saveznom izvršnom veću, zapadno krilo, IV sprat, sala 401, sa sledećim dnevnim redom:

- Usvajanje definitivnog predloga standarda „Postupci, tabele, i dijagrami za uzorkovanje kod kontrolisanja po varijablama (prema promenljivim) za procenat defektivnih jedinica;
- Revizija standarda JUS N.N0.029. – Postupci i tabele za kontrolisanje prema atributima u standardu JUS A.K1.001. Postupci, tabele i dijagrami za uzorkovanje pri kontrolisanju prema atributima.

ZASEDANJA TEHNIČKIH KOMITETA I PODKOMITETA ZA RADIOKOMUNIKACIJE IEC-a održaće se u vremenu od **22. DO 27. NOVEMBRA 1976. GODINE** u Beogradu sa početkom u 9 časova. Sastanci TC i TSC održaće se u prostorijama hale II Beogradskog sajmišta, Vojvode Mišića br. 14 a sastanci WG u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna 35.

Sastanci se održavaju prema sledećem rasporedu:

komitet TC 12 za radiokomunikacije

27. novembra posle podne

potkomitet TSC 12A za radioprijemnike i televizore

25 i 26. novembra pre i posle podne

“ TSC 12D za antene

23. novembra posle podne, 24. novembra pre i posle podne, 27. novembra pre podne

“ TSC 12E za mikrotalasne sisteme

25. novembra posle podne, 26. novembra pre i posle podne, 25. novembra pre podne

“ TSC 12G za kablovske distribucione sisteme

22. novembra posle podne, 23. i 24. novembra pre i posle podne

Radna grupa WG1–TSC 12D za kućne prijemne antene 30 Mhz–1 GHz

22. pre podne i posle podne

23. pre podne

Radna grupa WG1–TSC 12E za radio relejne sisteme

22. do 25. novembra pre i posle podne

“ WG2–TSC 12E za satelitske sisteme

18, 19, 22. i 25. novembra pre i posle podne

“ WG2–TSC 12G za nelinearna izobličenja

19. novembra pre i posle podne

Do sada je prijavljeno preko 100 delegata iz 20 zemalja. Jugoslovenski delegati su određeni na sastancima odgovarajućih TO i TPO, Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta–JEK, na kojima su takođe već analizirani materijali dnevnog reda i zauzeti stavovi koje će zastupati naša delegacija.

SASTANAK STRUČNE KOMISIJE U VEZI SA DONOŠENJEM PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA PRI ISTRAŽIVANJU, IZRADI BUŠOTINA I PRI DOBIJANJU NAFTE, ZEMNIH PLINOVA I SLOJNIH VODA

održaće se 23. i 24. novembra 1976. godine u 9 časova u prostorijama „Nafta–Plin“ Zagreb, Proleterskih brigada br. 18, sa sledećim dnevnim redom:

1. Razmatranje primedbi na Predlog nacrtu pravilnika o tehničkim normativima pri istraživanju, izradi bušotina i pridobijanju nafte, zemnih plinova i slojnih voda
2. Razmatranje mogućnosti osnivanja Tehničkog odbora za naftno rudarstvo
3. Saradnja sa Tehničkim komitetom ISO/TC 67 „Oprema za istraživanje i eksploataciju nafte i gasa“
4. Razno.

ODRŽANI SASTANCI

Sastanak TPO 12D za antene, JEK-a održan je 5. novembra 1976. godine u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd. Sastanku su prisustvovali predstavnici SURV, SSUP uprava veza, VTI, IMP Ljubljana, EI Niš OOUR–TVA, EI OOUR–N.TESLA Beograd, IPT ISKRA Ljubljana, ISKRA OOUR antena Vrhnika i Jugoslovenski zavod za standardizaciju.

Na sastanku su analizirani materijali koji će se razmatrati na zasedanju TSC 12D, IEC 23. 24. i 25. novembra o.g. u Beogradu. Održani su članovi jugoslovenske delegacije za ovo zasedanje. Sastanak delegata pre zasedanja održaće se 23. novembra 1976. godine u 10 časova u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, Beograd. Na njemu će se zauzeti konačni stavovi naše delegacije na zasedanju TSC 12D, IEC.

Usvojen je takođe plan donošenja JUS standarda iz oblasti antena za 1977. godinu.

Sastanak je rukovodio sekretar TPO 12D, JEK-a Slavko Gojšek, dipl. ing. ISKRA, IPT, Ljubljana.

„JUS informacije“ izdaje Jugoslovenski zavod za standardizaciju kao separat biltena „Standardizacija“. Primerci su besplatni, izlazi dva puta mesečno. Adresa: Slobodana Penezića-Krcuna 35, Beograd. Telefoni: grupa za rudarstvo i metalurgiju 683-947; grupa za građevinarstvo 681-346; grupa za hemiju 683-067; grupa za

mašinogradnju i saobraćaj 683-643; grupa za elektrotehniku 646-881; grupa za poljoprivredu i šumarstvo 683-955; grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 681-346; grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 645-437; Standardoteka 657-366. Teleks 12089. Poštanski fah 933.

